

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **JUDr. P. P.**, bývajúceho v Ž., zastúpeného JUDr. K. M., advokátkou so sídlom v Ž., proti odporcovi **P. P., a.s.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpenému D., s.r.o. so sídlom v B., **o uloženie povinnosti odporcovi uverejniť odpoveď a zaplatiť primeranú náhradu**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8 C 224/2008, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. novembra 2012 sp. zn. 8 Co 334/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní náhradu trov dovolacieho konania vo výške 99,09 € na účet JUDr. K. M., advokátky so sídlom v Ž., ktorý je vedený vo V., a.s. Žilina pod č. X.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo 7. decembra 2009 č.k. 8 C 224/2008-62 uložil odporcovi povinnosť uverejniť do 3 dní v denníku S. na strane č. 2 na rovnocennom mieste a rovnakým písmom a označením, akým bol v ňom 8. októbra 2008 uverejnený článok „Novinárky sú vinné za ohováranie sudcu“, odpoveď navrhovateľa nasledovného znenia: „*Odpoveď JUDr. P. P.. Odpoveď podľa § 8 ods. 1 zák. č. 167/2008 Z.z. na článok uverejnený v denníku S. dňa 08.10.2008. Denník S., vydavateľom, ktorého je spoločnosť P. P., a.s. dňa 08.10.2008 na strane č. 2 uverejnil článok M. T. s nadpisom 'Novinárky sú vinné za ohováranie sudcu'. Autorka článku informuje verejnosť o tom, že Krajský súd odsúdil novinárky pre trestný čin ohovárania, pretože ohovárali sudcu P. P.. Článok sa dotýka mojej osoby, keď obsahuje tvrdenia o tom, že novinárky boli odsúdené napriek tomu, že som získal*

odškodné v občianskoprávnom konaní s vydavateľstvom P., cituje článok odsúdenej S., podľa ktorej som skorumpovaný, vulgárny človek, ktorý si rád vypije. Článok obsahuje úplne nepravdivé tvrdenie, že som chcel ovplyvňovať, pričom z kontextu článku vyplýva, že pod týmto rozumie autorka moje údajné zasahovanie do konania. Tieto neúplné, pravdu skresľujúce a nepravdivé tvrdenia a nedbanlivo prevzaté hodnotiace úsudky bez skutkového základu zasiahli do mojich osobných práv a poškodili moju občiansku a profesionálnu povest' a česť. Obsah článku hodnotím, ako útok proti mojej osobe, ktorý sa nezakladá na dôveryhodných a ucelených podkladoch. Autorka článku mi nedala možnosť vyjadriť sa k uverejneným skutočnostiam, ktoré sa dotýkajú mojej občianskej a profesionálnej cti a dobrej povesti a nedbanlivo prevzala nepravdivé tvrdenia inej osoby. Novinárka takto porušila prvý zákon novinárskej profesie, podľa ktorého pred využitím akéhokolvek zdroja informácií musí objasniť, kto, kedy, prečo, pre koho a na základe čoho informáciu vytvoril, uvážlivo posúdiť mieru jej pravdivosti. Hodnotiaci úsudok novinára musí vychádzať z reálneho skutkového základu. Už samotný názov článku je nepravdivý, pretože novinárky boli odsúdené za ohováranie celkom štyroch osôb a nielen za ohováranie jedného sudcu. Autorka článku nedbanlivo prevzala hodnotiace úsudky o mojej skorumpovanosti, o mojej vulgárnosti a o tom, že si rád vypijem bez reálneho skutkového základu. Je stále aktuálna otázka, akým spôsobom získala odsúdená S. návrh na začatie konania zo spisu Okresného súdu Žilina v občianskoprávnej veci, ktorej nebola účastníkom a ako získala záznamy operatívnych nahrávok spracované z odposluchov mojich telefonátov a uvedené na polícii v režime 'prísne tajné'. Tvrdenie o získaní odškodného v občianskoprávnom konaní s vydavateľstvom P. je nepravdivé. Súdny spor so spoločnosťou P. skončil právoplatným rozsudkom, výrok ktorého bol uverejnený v denníku Pravda z 22.09.2005 s nasledovným textom: 'OSPRAVEDLNENIE sudcovi Okresného súdu Žilina JUDr. P. P.: V čísle 47/99 periodika M. bol na šiestej strane uverejnený článok redaktorky Z. S. s názvom Sudca na odstrel, s podtitulkom Podpredseda Okresného súdu v Žiline robí hanbu svojmu stavu. V článku bol označený ako skorumpovaný sudca previazaný na príslušníkov podsvetia, ktorý robí hanbu svojmu stavu. Za tieto neoprávnené označenia sa P., a.s. vydavateľ periodika M., sudcovi Okresného súdu Žilina, bývalému predsedovi Okresného súdu Žilina JUDr. P. P. ospravedľňuje'. Povinnosť ospravedlniť sa bola uložená rozsudkom Okresného súdu Bratislava III. Citovaný výrok rozsudku je zrejme tým odškodným, ktoré som mal podľa autorky článku získať v občianskoprávnom konaní. Je úplne nepravdivé tvrdenie o tom, že som v trestnom konaní niekoho 'chcel ovplyvniť'. Takéto tvrdenie, ako i tvrdenie o tom, že som nepripustne zasahoval do konania je nesplneným želaním autorky článku a iných osôb, ktoré

takéto nepravdivé tvrdenie rozširujú. Z kontroly na Okresnom súde Žilina roku 1999 nikdy nebol vypracovaný žiaden protokol, ku ktorému by som sa mohol vyjadriť ako štatutárny zástupca kontrolovaného subjektu, a preto neviem o žiadnych porušeníach, ktoré údajne mali byť zistené. Nemám poznatky o žiadnych stíhaniach, ktoré v tejto veci (autorka článku nešpecifikuje, v ktorej veci) boli a neskôr ich orgány činné v trestnom konaní zastavili. Celý článok je jeden zmätok, ktorý nedokáže poskytnúť jasnú informáciu, ale na malom mieste sa snaží informovať o množstve faktorov, ktorých pravdivosť si autorka článku neoverila, a hodnotiacich úsudkov bez skutkového základu. Neberiem odsúdeným osobám právo na ich názor na spravodlivosť rozsudku. Neboli by ale rozsudky, ak by odsúdené novinárky dodržali základné princípy novinárskej etiky. Právo na slobodu prejavu neznamena právo na klamanie. Odsúdená S. na mňa verejne v roku 1999 a v roku 2000 vyliala vedro špiny, ktorého sa nezbavím do konca života, o čom svedčí aj obsah článku z 08.10.2008. Nič na tom nezmení žiaden rozsudok žiadneho súdu“. Okresný súd Bratislava I označeným rozsudkom uložil odporcovi tiež povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 1 659,70 € titulom peňažnej náhrady podľa § 10 ods. 4 zákona č. 167/2008 Z.z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „tlačový zákon“) a vo zvyšnej časti návrh na zaplatenie peňažnej náhrady zamietol. Napokon odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní náhradu trov konania vo výške 398 € a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1 203,42 €. v odôvodnení uviedol, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal preukázané, že v denníku S. bol 8. októbra 2008 na strane 2 uverejnený článok autorky M. T. s názvom „Novinárky sú vinné za ohováranie sudcu“ (ďalej len „sporný článok“) a navrhovateľ požiadal odporcu o uverejnenie jeho odpovede na sporný článok v zmysle § 8 ods. 1 tlačového zákona. Táto žiadosť bola odporcovi doručená 7. novembra 2008, teda v lehote určenej tlačovým zákonom, odporca ale odmietol navrhovateľom naformulovanú odpoveď uverejniť. Navrhovateľ preto uplatnil svoj nárok postupom podľa § 10 ods. 2 a 3 tlačového zákona. Súd prvého stupňa posúdil vec podľa § 8 a § 10 ods. 2 až 4 tlačového zákona. Námietku odporcu, že žiadosť navrhovateľa o uverejnenie odpovede nespĺňala náležitosti v zmysle § 8 ods. 3 tlačového zákona (lebo v nej navrhovateľ výslovne neuviedol, v čom sa skutkové tvrdenia uvedené v spornom článku dotýkajú jeho cti a dôstojnosti), súd prvého stupňa vyhodnotil ako nedôvodnú. Žiadosť mala podľa jeho názoru všetky predpísané náležitosti a zo znenia k nej pripojenej odpovede ako celku zreteľne vyplýva, že skutkové tvrdenia uvedené v spornom článku sa dotýkali navrhovateľovej cti, dôstojnosti a súkromia. Za nedôvodnú považoval tiež námietku odporcu, že navrhovateľ sa v žiadosti o uverejnenie odpovede neobmedzil iba na skutkové tvrdenia a zaradil do nej aj svoje

hodnotiace úsudky a polemiku s autorkami článku. Vychádzal z toho, že právnu úpravu náležitostí žiadosti o uverejnenie odpovede treba vykladať extenzívne spôsobom, ktorý rešpektuje právo žiadateľa dostatočne sa vyjadriť a zaujať stanovisko k skutkovým tvrdeniam obsiahnutým v článku. Rovnako za nedôvodnú považoval súd prvého stupňa aj námietku odporcu týkajúcu sa neprimeranosti žiadanej odpovede (jej text je 2,25 krát rozsiahlejší ako text sporného článku), lebo primeranosť neznamená rovnocennosť alebo rovnakosť a vždy treba zohľadniť konkrétne okolnosti. V ďalšom súd prvého stupňa uviedol, že navrhovateľ v konaní uplatnil aj nárok na primeranú peňažnú náhradu podľa § 10 ods. 4 tlačového zákona, a to v maximálnej možnej výške 4 919,09 €. Vzhľadom na to, že navrhovateľ v časti návrhu týkajúcej sa výšky predmetnej náhrady neuniesol v konaní bremeno tvrdenia ani dôkazné bremeno, priznal mu súd prvého stupňa najnižšiu peňažnú náhradu vo výške 1 659,70 € (§ 10 ods. 4 tlačového zákona) a vo zvyšnej časti návrh zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie odporca. Namietal, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozsudok vychádza z neprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p.). Zotrval na svojich námietkach prednesených v konaní pred súdom prvého stupňa a domáhal sa zmeny napadnutého rozsudku a zamietnutia návrhu.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na to, že odvolanie len opakuje argumentáciu odporcu prezentovanú už v prvostupňovom konaní.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. februára 2011 sp. zn. 8 Co 115/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil a v časti týkajúcej sa trov konania zmenil. Na základe dovolania odporcu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 13. septembra 2012 sp. zn. 3 Cdo 145/2012 uvedený rozsudok zrušil z procesných dôvodov (vzhľadom na nedôsledné rešpektovanie ustanovenia § 156 ods. 3 O.s.p. majúce za následok procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 20. novembra 2012 sp. zn. 8 Co 334/2012 napadnutý rozsudok vo veci samej potvrdil a v časti týkajúcej sa náhrady trov prvostupňového

konania zmenil tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov prvostupňového konania vo výške 1 347,27 €. Navrhovateľovi priznal aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške 197,20 €. V odôvodnení uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa preskúmal so zreteľom na rozsah a dôvody odvolania odporcu (§ 212 ods. 1 a 3 O.s.p.) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p.). Aj odvolací súd poukázal na § 8 ods. 1 tlačového zákona a konštatoval, že ak periodická tlač obsahuje skutkové tvrdenie, ktoré sa dotýka cti, dôstojnosti alebo súkromia fyzickej osoby, na základe ktorého ju možno presne určiť, má táto fyzická osoba právo žiadať uverejnenie odpovede. Vydavateľ periodickej tlače je povinný odpoveď uverejniť bezodplatne; právo na opravu týmto nie je dotknuté. Účelom inštitútu práva na odpoveď je dosiahnuť rovnováhu medzi právom na slobodu prejavu a právom na ochranu mena a dobrej povesti, ako aj vytvoriť možnosť dotknutým osobám prezentovať v periodickej tlači svoje stanovisko k uverejnenému skutkovému tvrdeniu dotýkajúcemu sa cti, dôstojnosti, súkromia a dobrej povesti. Tým sa zohľadňuje pravidlo „audiatur et altera pars“ (nech je vypočutá tiež druhá strana). Predmetom práva na odpoveď je len skutkové tvrdenie, pričom nie je rozhodujúce, či je pravdivé alebo nepravdivé. V ustanoveniach § 8 ods. 2 až 5 tlačového zákona sú ustanovené procedurálne a formálne aspekty realizácie práva na odpoveď. Súčasťou žiadosti o uverejnenie odpovede musí byť odpoveď napísaná tak, aby dávala zmysel a aby ju bolo možné uverejniť v predloženej podobe. Odpoveďou žiadateľ uvádza vlastné stanovisko k publikovanému skutkovému tvrdeniu, toto skutkové tvrdenie dopĺňa alebo vysvetľuje. Rozsah odpovede musí byť primeraný textu, ktorého súčasťou je skutkové tvrdenie a z neho vyplývajúci hodnotiaci úsudok. Zásahy vydavateľa periodickej tlače do obsahu odpovede sú neprípustné. V ustanovení § 8 ods. 6 tlačového zákona sa vymedzuje taxatívny výpočet prípadov, kedy vydavateľ nie je povinný uverejniť odpoveď. Odvolací súd po tejto charakteristike dotknutej právnej úpravy konštatoval, že súd prvého stupňa v danej veci vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutne potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľa a tiež na posúdenie opodstatnenosti námietok a tvrdení odporcu z hľadiska skutočností, ktoré uvádzal na svoju obranu (§ 120 ods. 1 a 4 O.s.p.). Zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 132 O.s.p. dospel k správnym skutkovým záverom nielen o oprávnenosti žiadosti navrhovateľa o uverejnenie odpovede, ale aj jej zákonných náležitostí a podmienok na uverejnenie odpovede v zmysle tlačového zákona. Zo svojich skutkových zistení vyvodil súd prvého stupňa správny právny záver, že odporca ako vydavateľ denníka S., v ktorom bol uverejnený sporný článok, v rozpore s § 8 ods. 1 tlačového zákona nesplnil svoju povinnosť

uverejniť navrhovateľom žiadanú odpoveď. O jej uverejnenie požiadal navrhovateľ v stanovenej lehote (§ 8 ods. 2 tlačového zákona), jeho žiadosť mala predpísanú písomnú formu, bola žiadateľom podpísaná, označovala názov a deň vydania periodickej tlače obsahujúcej skutkové tvrdenia, popis týchto skutkových tvrdení, vysvetlenie, čím sa dotkli cti, dôstojnosti alebo súkromia fyzickej osoby navrhovateľa; súčasťou uvedenej žiadosti bola aj písomná odpoveď s výpočtom skutkových tvrdení obsiahnutých v spornom článku a ich popretie, doplnenie a spresnenie. Súd prvého stupňa svoje skutkové závery a dôvody vedúce k vyhovneniu návrhu vo veci samej (tak v časti uloženia povinnosti uverejniť odpoveď, ako aj v časti priznania peňažnej náhrady, resp. jej čiastočného zamietnutia) náležite odôvodnil (§ 157 ods. 2 O.s.p.) a jasne a zrozumiteľne sa vysporiadal so všetkými relevantnými argumentmi a námietkami sporových strán, pričom dal potrebné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné námietky súvisiace s predmetom konania. Jeho rozhodnutie je dostatočne presvedčivé a nemožno ho považovať za svojvoľné či zjavne neodôvodnené. Obsah odvolania odporcu nebol spôsobilý spochybníť správnosť záverov napadnutého rozsudku z hľadiska ním uplatňovaných odvolacích dôvodov a ani v odvolacom konaní nevyšli najavo také skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie. V odvolacom konaní nevyšlo najavo ani to, že by v konaní na súde prvého stupňa došlo k procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O.s.p.). Odporca svoje odvolanie odôvodňoval výslovne tým, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.). V preskúmvanej veci však súd prvého stupňa náležite zistil rozhodujúce skutočnosti vzťahujúce sa na podstatu veci a dokazovanie zameralo na zisťovanie podmienok, ktoré tlačový zákon stanovil pre realizáciu práva na odpoveď a pre priznanie primeranej peňažnej náhrady (§ 8 a 10 ods. 4 tlačového zákona). Súd prvého stupňa sa dostatočne vypořiadal s námietkou odporcu, že navrhovateľova odpoveď obsahovala hodnotiace úsudky (odvolací súd k tomu uviedol, že právnu úpravu práva na odpoveď treba vykladať extenzívne, lebo mechanické aplikovanie formálnych pravidiel bez zohľadnenia účelu tlačového zákona by inak viedlo k znemožneniu realizácie práva na odpoveď), že navrhovateľ nevysvetlil, v čom sa mali skutkové okolnosti uvedené v spornom článku dotýkať jeho cti a dôstojnosti [odvolací súd akcentoval, že sporné články obsahovali aj také tvrdenia („navrhovateľ je skorumpovaný, vulgárny a rád si vypije“), ktoré by bez ďalšieho boli zásahom do osobnosti ktorejkoľvek fyzickej osoby], že odpoveď je neprimeraná rozsahu sporného článku (odvolací súd v súvislosti s tým poznamenal, že primeranosť neznamená

rovnosť alebo absolútnu zhodu). Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa konštatoval, že je potrebné rozlišovať medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami; kým pravdivosť faktov je možné preukázať, hodnotiace úsudky dôkaz pravdy nepripúšťajú. Označenie určitej fyzickej osoby za skorumpovanú, vulgárnu, ktorá si rada vypije, nie je súčasťou hodnotiaceho úsudku. Aj ďalšie tvrdenia obsiahnuté v spornom článku, že novinárky boli odsúdené napriek tomu, že navrhovateľ získal odškodné v občianskoprávnom konaní s vydavateľstvom P., označil odvolací súd za skutkové tvrdenie. Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a záverom a tieto následne aj správne právne posúdil. Odôvodnenie jeho rozhodnutia nemožno považovať ani za arbitrárne ani za nepreskúmateľné. Odvolací súd ako vecne správny posúdil tiež výrok prvostupňového rozsudku priznávajúci navrhovateľovi primeranú peňažnú náhradu podľa § 10 ods. 4 tlačového zákona; súd prvého stupňa aj v prípade tohto výroku uviedol v odôvodnení rozsudku dostatočné úvahy, ktorými sa spravoval, vrátane analogického použitia § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). Ako čiastočne dôvodné však odvolací súd vyhodnotil odvolanie odporcu v časti týkajúcej sa náhrady trov konania, preto v tejto časti napadnutý rozsudok zmenil. O náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal odporca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z toho, že súdy nižších stupňov v konaní porušili základné princípy súdneho konania (najmä princíp legality) a svoje rozhodnutia dostatočne neodôvodnili. Odvolací súd na jednej strane pripustil, že navrhovateľom naformulovaná odpoveď, rozsahom výrazne prekračujúca rozsah sporného článku, neobsahovala len jeho skutkové tvrdenia a že obsahovala aj hodnotiace úsudky (čo by znamenalo, že nejde o odpoveď v súlade s § 8 ods. 3 tlačového zákona), na druhej strane ale extenzívnym výkladom dospel k záveru zhodnému so súdom prvého stupňa, že odpoveď zodpovedá tlačovému zákonu. V napadnutom rozsudku odvolací súd, aj pri absencii explicitného vyjadrenia v žiadosti navrhovateľa o uverejnenie odpovede (ktoré predpisuje § 8 ods. 3 tlačového zákona), konštatoval, že sporný článok jednoznačne zasiahol do cti a dôstojnosti navrhovateľa. Podľa názoru dovolateľa by bolo vhodné, aby najvyšší súd v súvislosti s vecným prejednaním dovolania podal výklad ustanovení tlačového zákona týkajúcich sa práva na odpoveď, lebo v praxi súdov nie sú interpretované jednotne. Dovolateľ označil napadnuté rozsudky za nedostatočne

odôvodnené, nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Vzhľadom na tieto nedostatky odôvodnení rozhodnutí mu v konaní bola odňatá možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Rozsudok odvolacieho súdu je nespravodlivý a zmätočný, a to aj preto, lebo v ňom zaujaté právne závery sú v extrémnom nesúlade so skutkovými zisteniami súdu a nevyplývajú zo žiadnej možnej interpretácie. Dovolateľ podrobil v dovolaní kritike aj predchádzajúce zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu vydané v tejto veci (uznesenie z 13. septembra 2012 sp. zn. 3 Cdo 145/2012), osobitne právne závery v ňom vyjadrené o nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho len tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Podľa názoru dovolateľa sú tieto závery najvyššieho súdu nekonzistentné „s dlhoročnou judikatúrou najvyššieho súdu a ústavného súdu“. Dovolateľ poukázal na „zjavnú a rozsiahlu protichodnosť rozhodnutí senátov najvyššieho súdu“ a konštatoval, že „je žiaduce, aby sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu v tejto kľúčovej otázke dovolacieho konania zjednotila. Rozhodnutia najvyššieho súdu by tak nemali porušovať práva účastníka konania podávajúceho dovolanie, ktorý sa opiera o rešpektovaný precedens najvyššieho súdu“. Odporca v dovolaní uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. (v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.), alternatívne tiež dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. tvrdiac, že v konaní došlo k tzv. iným vadám majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Napokon namietal, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), základom ktorého sú právne závery odvolacieho súdu, v zmysle ktorých navrhovateľom naformulovaná odpoveď, zodpovedá ustanoveniu § 8 ods. 3 tlačového zákona. Podľa presvedčenia odporcu odvolací súd nenáležite interpretoval toto ustanovenie a dospel k nesprávnym záverom z hľadiska primeranosti rozsahu odpovede, formálnych a tiež obsahových náležitostí odpovede. Odvolací súd sa dopustil nesprávnosti aj pri rozhodovaní o trovách konania – prehliadol totiž, že v predchádzajúcom dovolacom konaní v tejto veci (sp. zn. 3 Cdo 145/2012 najvyššieho súdu) bol procesne úspešný odporca; odvolací súd mu ale napriek tomu nepriznal náhradu trov tohto konania vo výške 118,44 €. Z uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh sa zamietajú; žiadal tiež priznať náhradu trov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu označil napadnutý rozsudok za vecne správny a dostatočne preskúmateľný. Aj podľa jeho názoru nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nižšieho stupňa nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Navrhol

preto, aby dovolací súd procesne neprípustné dovolanie odmietol a navrhovateľovi priznal náhradu trov konania v ním vyčíslenej výške.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach opakovane poukazuje na potrebu rešpektovania princípu právnej istoty ako jedného zo základných princípov právneho štátu, a to osobitne vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktoré už nadobudli právoplatnosť a predstavujú *res iudicata*.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. V súlade s povahou dovolacieho konania a výnimočnosťou dovolania tento mimoriadny opravný prostriedok nielenže nie je v Občianskom súdnom poriadku normatívne upravený ako „ďalšie odvolanie“, ale ani nesmie byť (súdmi, účastníkmi) vnímaný ako „skryté odvolanie“. Zo zásadne odlišnej povahy a účelu riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov vyplýva nevyhnutnosť zásadne odlišných prístupov a postojov súdu pri aplikácii ustanovení zákona upravujúcich prípustnosť odvolania a dovolania. Pokiaľ by sa v praxi napriek tomu nedostatočne zohľadňovala mimoriadna podstata dovolania a pokiaľ by sa pri posudzovaní jeho procesnej prípustnosti v prípadoch prejednávanych dovolacím súdom vyskytovali také prístupy, interpretačné náhľady a právne postoje, ktoré sú inak typické pri skúmaní prípustnosti riadnych opravných prostriedkov, a v dôsledku toho by sa v konaní o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku zohľadňoval účel a cieľ typicky sledovaný riadnymi opravnými prostriedkami, mohlo by to viesť až k možnosti deformovaného nazerania na dovolanie a dovolacie konanie ako celok; takéto nazeranie by sa dostávalo do rozporu s jedným zo základných a ťažiskových princípov právneho štátu – princípom právnej istoty. Dovolací súd musí tejto možnosti predchádzať dôsledným rešpektovaním podstaty a výnimočnej povahy dovolania.

1. V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie odporcu smeruje proti rozsudku. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania odporcu z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva. Napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci – k jej samotnému meritu – dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.); v zrušujúcom uznesení z 13. septembra 2012 sp. zn. 3 Cdo 145/2012 najvyšší súd vytkol odvolaciemu súdu iba procesnú nesprávnosť, ktorú odvolací súd v ďalšom konaní napravil. Napokon treba uviesť, že dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.

2. Dovolanie odporcu by v okolnostiach daného prípadu mohlo byť procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania odporcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

2.1. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či odporcovi bola odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania (napríklad právo zúčastniť sa pojednávania, vyjadrovať sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, podávať návrhy).

Občiansky súdny poriadok neumožňuje stotožniť závažnú procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. so súdnym rozhodnutím, ani s jeho odôvodnením. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom pod R 125/1999 uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno extenzívne vykladať v súvislosti s postupom súdu vtedy, ak ide o faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. Pod postupom súdu možno totiž rozumieť len jeho faktickú (ne)činnosť, teda procedúru pojednania veci (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Cdo 90/2012, 91/2012), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a ktorá má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania a zmarenie možnosti jeho aktívnej účasti na konaní. „Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok vecnej rozhodovacej činnosti súdu ...“ (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 11. júla 2012 sp. zn. 5 Cdo 201/2011). Postupom súdu sa môže rozumieť iba samotný priebeh konania, spôsob vedenia konania či procesu, jednotlivé procesné úkony súdu, jeho faktická činnosť alebo nečinnosť, nie však výsledný rozhodovací akt súdu vo veci samej (meritórny produkt konania), úlohou ktorého je vyhodnotiť konanie a podať záväzný názor súdu na pojednávanú vec.

Pokiaľ „postupom súdu“ nie je samo meritórne rozhodnutie vo veci samej, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť tohto finálneho produktu konania [odôvodnenie rozhodnutia (jeho obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť, úplnosť)], úlohou ktorej je vysvetliť dôvody rozhodnutia.

2.2. Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta porušenie „základných princípov súdneho konania“. Bližšie uvádza najmä údajné nerešpektovanie princípu legality. Z toho, ako obsahovo vymedzuje porušenie tohto princípu a vyvodzuje ho z nesprávnej interpretácie § 8 ods. 3 tlačového zákona a aplikácie tohto ustanovenia nenáležitým spôsobom, vyplýva, že táto jeho námietka je z rozhodujúceho – obsahového hľadiska – námietkou nevytýkajúcou procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ale námietkou vytýkajúcou nesprávne právne posúdenie veci (k tomu viď ďalej).

Z dovolania ako celku je zrejmé, že odporca súdom vytýka nerešpektovanie jeho práva na spravodlivý súdny proces. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia ale sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08).

Vzhľadom na námietky odporcu bolo aj v tomto dovolacom konaní potrebné zaujať právne závery o tom, či (prípadné) nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. alebo či má za následok procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. znamená vždy porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. To však neznačí, že by zároveň nevyhnutne platil aj opak, teda to, že každé porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje intenzitu (až) vady konania v zmysle § 237 O.s.p.

Ústava neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich možnej nápravy

v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní a v nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p., pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam – vady tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (viď § 237 O.s.p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Aj niektorým ďalším procesným vadám konania nedosahujúcim stupeň závažnosti procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. pripisuje Občiansky súdny poriadok význam. Iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. „iné vady“) považuje ale – na rozdiel od procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p. – (len) za relevantný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pričom však vady tejto povahy prípustnosť dovolania nezakladajú.

Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty závažnosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces (tiež v nadväznosti na požiadavku odôvodnenia rozhodnutia súdu v súlade s § 157 ods. 1 a 2 O.s.p.), jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (porovnaj I. ÚS 252/05 a aktuálne tiež IV. ÚS 481/2011).

V prejednávannej veci najvyšší súd nemohol brať na zreteľ len odporcom zdôrazňované právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale musel dbať o to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto právom a ústavným princípom právnej istoty, ktorý bol vyjadrený právoplatnými rozsudkami súdov nižších stupňov. Dovolací súd pri riešení otázky

prípustnosti podaného dovolania nemohol nechať prednosť ústavnému princípu právnej istoty, lebo dovolateľom namietaný nedostatok odôvodnenia rozhodnutí nevykazoval znaky odňatia možnosti odporcu konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovolaním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory. Za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odporcu.

2.3. Na posúdenie prípustnosti dovolania – aj z aspektov významných v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. – je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07).

Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka“) ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní dosiaľ nikdy (v žiadnej ním prejednávanej veci) nepovažoval uvedený judikát za „prekonaný“ a vždy dôsledne a bezvýnimčne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013). Senát dovolacieho súdu, ktorý koná v preskúvanom prípade, zastáva tento názor nemenne vo všetkých ním prejednávaných veciach bez ohľadu na to, čo bolo predmetom konania (viď aj na internetovej stránke najvyššieho súdu dostupné rozhodnutia, napríklad v pracovnoprávnej veci sp. zn. 3 Cdo 158/2012, v exekučnej veci sp. zn. 3 ECdo 117/2013, vo veci sp. zn. 3 Cdo 244/2011 týkajúcej sa uloženia povinnosti poskytnúť zmluvné plnenie, rovnako vo veciach sp. zn. 3 Cdo 69/2010 a 3 Cdo 165/2011, v ktorých účastník tvrdil zásah do jeho osobnostných práv). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho len tzv. inú

vadu konania pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 M Cdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011).

Správnosť takéhoto nazerania vec preskúmajúceho senátu najvyššieho súdu na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež niektoré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na opodstatnenosti judikátu R 111/1998. Ústavný súd:

- a) uznesením z 27. mája 2010 sp. zn. I. ÚS 184/2010 odmietol ústavnú sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu zo 6. augusta 2009 sp. zn. 3 Cdo 148/2009 konštatujúc, že „po preskúmaní uznesenia najvyššieho súdu s ohľadom na dôvody uvedené v sťažnosti nezistil také porušenia, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy“,
- b) sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 20. januára 2011 sp. zn. 3 Cdo 192/2010 odmietol ako zjavne neopodstatnenú, pričom v uznesení z 19. apríla 2011 sp. zn. III. ÚS 184/2011 konštatoval jednak to, že „najvyšší súd postupoval v súlade s relevantnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré ústavne akceptovateľným spôsobom interpretoval a aplikoval, preto aj jeho právne závery sú ústavne akceptovateľné“, jednak to, že „nezistil žiadnu možnosť porušenia základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie“,
- c) uznesením z 30. júna 2011 sp. zn. I. ÚS 264/2011 odmietol sťažnosť proti rozhodnutiu najvyššieho súdu zo 14. apríla 2011 sp. zn. 3 Cdo 46/2011 s tým, že nebola zistená žiadna skutočnosť, „ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone“, a že „v dovolacom konaní nedošlo k odňatiu možnosti preskúmavania napadnutého výroku odvolacieho súdu, pretože najvyšší súd postupoval v súlade s normami občianskeho súdneho konania, ak odmietol dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu ako neprípustné a také, ktorým sa sťažovateľovi neodňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto

použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odopretie prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku“,

- d) v uznesení z 20. apríla 2011 sp. zn. I. ÚS 141/2011, ktorým odmietol sťažnosť proti rozhodnutiu najvyššieho súdu z 25. novembra 2010 sp. zn. 1 Cdo 167/2009, vyslovil názor, že „nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu aj v prípade, ak by znamenalo porušenie 'procesného práva na spravodlivé konanie' ... resp. porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je možné bez ďalšieho stotožniť s procesnou vadou konania spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), preto nie je ani dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania (podľa § 237 O.s.p.) proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému podľa ostatných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku dovolanie prípustné nie je“,
- e) v uznesení z 10. novembra 2011 sp. zn. IV. ÚS 481/2011 konštatoval, že vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. znamená porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 261/06). To však, ako už ústavný súd spresnil (II. ÚS 148/09), neznamená, že by vždy zároveň platil aj opak“,
- f) uznesením zo 6. júna 2012 sp. zn. I. ÚS 275/2012 odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť proti rozhodnutiu najvyššieho súdu z 19. januára 2012 sp. zn. 3 Cdo 89/2011 spočívajúcemu na názore, že nepreskúmateľnosť nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. V odôvodnení tohto uznesenia uviedol, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nie je zjavne neodôvodnené ani arbitrárne, práve naopak, obsahuje dostatok presvedčivých dôvodov na svoj výrok,
- g) v uznesení z 3. apríla 2012 sp. zn. III. ÚS 148/2012, rozhodujúc o ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu najvyššieho súdu z 29. novembra 2011 sp. zn. 5 Cdo 206/2011, uviedol, že nielen v náleze sp. zn. IV. ÚS 481/2011, ale aj v následnej svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 499/2011) tento názor (pozn.: vyjadrený v judikáte R 111/1998) najvyššieho súdu v plnej miere akceptoval a považoval ho za ústavne konformný,
- h) v uznesení z 19. apríla 2012 sp. zn. IV. ÚS 208/2012, ktoré sa týkalo uznesenia najvyššieho súdu z 27. mája 2010 sp. zn. 3 Cdo 67/2010 uviedol, že „právny názor, na ktorom je založené namietané uznesenie najvyššieho súdu, je z ústavného hľadiska akceptovateľný, a v okolnostiach danej veci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, či práva

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (v tejto súvislosti vid' tiež uznesenie ústavného súdu z 22. marca 2012 sp. zn. IV. ÚS 161/2012).

Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že i keď sa ústavný súd v náleze z 27. júla 2011 sp. zn. III. ÚS 198/2011 stotožnil „s tou judikatúrou najvyššieho súdu, že aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia treba považovať za vadu, ktorá zakladá prípustnosť a zároveň aj dôvodnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (rozsudky najvyššieho súdu z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005 a z 30. septembra 2008 sp. zn. 4 Cdo 25/2007)“, v neskoršom uznesení z 3. apríla 2012 sp. zn. III. ÚS 148/2012 sa celkom jednoznačne priklonil k názoru, že nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia nemožno stotožňovať s procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.; v tomto (neskoršom) uznesení poukázal na to, že ústavný súd sa k otázke právnej kvalifikácie nepreskúmateľnosti a jej dôsledkov z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. (tak, ako bola podaná najvyšším súdom v uznesení z 22. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 97/2010 považujúcim naďalej za opodstatnený záver vyjadrený v R 111/1998) vyjadril v náleze z 10. novembra 2011 sp. zn. IV. ÚS 481/2011 a nielen v tomto náleze, ale aj v následnej svojej rozhodovacej činnosti citovaný názor najvyššieho súdu v plnej miere akceptoval a považoval ho za ústavne konformný.

Naostatok je potrebné poukázať na to, že ústavný súd sa k danej problematike aktuálne vyjadril v uznesení z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012, v ktorom uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

Vec preskúmavajúci senát dovolacieho súdu k vyššie uvedenému poznamenáva, že ani v iných právnych veciach, v ktorých dovolací súd zotrval na aktuálnosti judikátu R 111/1998, nebolo zo strany ústavného súdu konštatované porušenie ústavných práv (vid' napríklad II. ÚS 110/2013, I. ÚS 35/2013, I. ÚS 33/2013, II. ÚS 66/2013).

2.4. Ako už bolo uvedené, k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95 a IV. ÚS 75/09). V právnom štáte musí panovať istota, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06).

Rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997 bolo subjektom na to oprávneným zaradené na rokovanie osobitného orgánu najvyššieho súdu s rozhodovacou právomocou (občianskoprávneho kolégia), osobitnou procedúrou upravenou všeobecne záväzným právnym predpisom bolo týmto orgánom prerokované a uznesením, ktoré prijala nadpolovičná väčšina členov občianskoprávneho kolégia, bol schválený návrh na jeho uverejnenie v zbierke – v zákonom stanovenom osobitnom médiu so špeciálnym zameraním a účelom; publikované bolo pod R 111/1998. Uvedeným postupom plnil najvyšší súd zákonom stanovenú povinnosť dbať o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (§ 16 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch). Táto povinnosť mu v súčasnosti vyplýva z ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. O publikovaní predmetného rozhodnutia bolo rozhodnuté v rámci zákonom upraveného mechanizmu zabezpečujúceho koherentnosť judikatúry (IV. ÚS 60/2010).

Osobitný proces, výsledkom ktorého bolo publikovanie rozhodnutia najvyššieho súdu v zbierke ako R 111/1998, priznáva tomuto rozhodnutiu osobitný význam. Výklad najvyššieho súdu, ktorý v ňom podal, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Nemožno prehliadať podstatný rozdiel medzi rozhodnutím nepublikovaným v zbierke (ďalej len „nepublikované rozhodnutie“) a rozhodnutím, ktoré bolo na podklade zákonom určenej procedúry navrhovania a schvaľovania osobitným orgánom najvyššieho súdu uverejnené v zbierke (ďalej len „publikované rozhodnutie“). Pokiaľ nepublikované rozhodnutie najvyššieho súdu vyjadruje názor členov senátu (resp. väčšiny členov senátu) najvyššieho súdu v individuálne ním prejednávanej veci, názor vyjadrený v publikovanom rozhodnutí je zároveň zovšeobecňujúcim názorom (relevantnej väčšiny) členov kolégia najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov. Názor vyjadrený v nepublikovanom rozhodnutí sa v tomto zmysle prípadne (ak vec prejednávajúci senát dospeje k záveru, že sú pre to splnené podmienky) môže odkloniť či odchýliť od názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí, tým ale ešte bez ďalšieho nedochádza k „prekonaniu“ názoru, na ktorom spočíva publikované rozhodnutie.

O „prekonaní“ (relevantnom zavíšení procesu odklonenia sa od) názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí možno hovoriť iba vtedy, ak je toto „prekonanie“ výsledkom v zákone predpísaného postupu najvyššieho súdu (§ 21 ods. 3 písm. a/ a b/ a § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Keďže právny názor najvyššieho súdu publikovaný pod R 111/1998 nebol dosiaľ vo vyššie uvedenom zmysle „prekonaný“, nebol ani v preskúmvanej veci daný dôvod pre jeho nezohľadnenie.

2.5. I keď Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 ods. 1 O.s.p.) a právnou úpravou občianskeho súdneho konania dbá o to, aby rozhodnutie súdu bolo vecne správne a spravodlivé, predsa len nemôže zabezpečiť, že každé konanie bude v plnom rozsahu zodpovedať jeho ustanoveniam a že súdmi bude vždy rozhodnuté iba správne. Možnosť dosiahnutia nápravy nesprávností, ku ktorým môže v praxi dôjsť, vytvára Občiansky súdny poriadok systémom opravných prostriedkov (odvolanie, návrh na obnovu konania, dovolanie, mimoriadne dovolanie).

Nesprávnosťou meritórneho rozhodnutia súdu – finálneho produktu občianskeho súdneho konania je aj jeho nepreskúmateľnosť. Pokiaľ sa súd dopustí tejto nesprávnosti a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodní, neodníma tým účastníkovi konania možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia v zmysle „náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov“. O dôvodoch rozhodnutia sa účastník dozvedá (má dozvedieť) z rozhodnutia súdu. Pokiaľ nemá odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa podklad v zistení skutkového stavu, môže účastník pred tým, ako rozsudok nadobudne právoplatnosť, navrhnúť, aby odôvodnenie bolo doplnené (§ 165 ods. 1 O.s.p.). Účastník prvostupňového konania, ktorý nie je spokojný s rozhodnutím súdu prvého stupňa, nestotožňuje sa s jeho skutkovými zisteniami a ich právnym posúdením alebo v odôvodnení rozhodnutia nenachádza odpovede na tie otázky, posúdenie a vyriešenie ktorých považoval zo svojho pohľadu za rozhodujúce, má pri splnení ďalších predpokladov uvedených v zákone zachované procesné oprávnenie napadnúť prvostupňové rozhodnutie odvolaním; v odvolaní môže namietat' napríklad to, že v konaní pred súdom prvého stupňa došlo k inej vade, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo že

rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z neúplne zisteného skutkového stavu alebo z nesprávnych (vrátane neúplných) skutkových zistení (§ 205 ods. 2 písm. c/ a d/ O.s.p.), alebo že toto rozhodnutie vychádza z nesprávneho (aj neúplného alebo právnu problematiku celkom nevystihujúceho alebo nevyčerpávajúceho) právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Aj účastník odvolacieho konania má v prípade, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné alebo arbitrárne, zachované procesné oprávnenie poukazovať na tieto nedostatky rozhodnutia a domáhať sa nápravy; účastník konania môže za podmienok stanovených v zákone podať dovolanie (§ 240 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok nebráni účastníkovi konania v dovolaní namietat všetky nesprávnosti postupu, rozhodovania a rozhodnutia odvolacieho súdu; ničím neobmedzuje jeho možnosť argumentovať aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je náležité odôvodnené, dôvody rozhodnutia nie sú dostatočne vysvetlené alebo sú vyjadrené nezrozumiteľne, prípadne sú neúplné, nepresvedčivé, arbitrárne alebo nepodložené priebehom a výsledkami konania – účastník konania môže teda v dovolaní namietat, že ním napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné. Na druhej strane ale Občiansky súdny poriadok právnu úpravou dovolania a dovolacieho konania nezaručuje, že každé podané dovolanie bude vždy prípustné, že dovolací súd sa bude vždy zaoberať aj vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia a že dovolateľ bude v konaní pred najvyšším súdom úspešný. V dovolacom konaní totiž takáto argumentácia dovolateľa (že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné) naráža na Občianskym súdnym poriadkom stanovené obmedzenia práva na súdnu ochranu, ktoré vyplývajú z právnej úpravy prípustnosti dovolania.

2.6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. O.s.p. (I. ÚS 4/2011).

Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 vymenúva znaky tých rozsudkov odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie procesne prípustné. Z právnej úpravy obsiahnutej v danom ustanovení je zrejmé, že zákonodarca v nej – zohľadňujúc mimoriadny charakter dovolania a možné dôsledky zrušenia rozhodnutia dovolacím súdom – vyjadril na jednej

strane vôľu, aby určité rozsudky (výnimočne) napriek tomu, že už nadobudli právoplatnosť, mohli byť predmetom preskúmania v dovolacom konaní (viď napríklad § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.). Na druhej strane tým ale bez akýchkoľvek pochybností zároveň vyjadril tiež vôľu, aby iné rozsudky (než sú ním výslovne uvedené) nemohli byť v zmysle § 238 O.s.p. predmetom preskúmania v dovolacom konaní.

Vzhľadom na to, že dovolanie odporcu smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, treba osobitne poukázať na to, že z možnosti dovolacieho prieskumu vylučuje § 238 ods. 3 O.s.p. bezvýnimočne každý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v tomto ustanovení. Keďže zákonodarca vyjadril dostatočne zreteľne vôľu, aby ani riadne odôvodnený a dostatočne preskúmateľný potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu neuvedený v § 238 ods. 3 O.s. nebolo možné podrobiť dovolaciemu prieskumu (i keby spočíval na úplne nesprávnej aplikácii alebo interpretácii zákona), bolo by nelogické a v rozpore s výnimočnou povahou dovolania (viď tiež vyššie uvedenú časť o neprípustnosti vnímania dovolania ako „skrytého odvolania“), pokiaľ by právnou úpravou obsiahnutou v § 237 písm. f/ O.s.p. vyjadril zároveň vôľu zabezpečiť účastníkovi konania možnosť dovolacieho prieskumu v prípade takého potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu neuvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p., ktorý možno (azda aj) spočíva na správnych záveroch, o ich správnosti sa ale nedá celkom presvedčiť a v dovolacom konaní ju nemožno úplne preveriť, lebo odvolací súd svoje závery v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku nevyjadril spôsobom dostatočne jasným, určitým alebo relevantnú problematiku v celom rozsahu vyčerpávajúcim.

2.7. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľom je podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj opodstatnený. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané; pokiaľ by dovolací súd posudzoval vecnú správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že

dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal správnosťou alebo preskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia.

Pre opačný prístup dovolacieho súdu – (primárne) posúdenie rozhodnutia z hľadiska úplnosti alebo správnosti skutkových a právnych záverov a tiež výstižnosti ich vyjadrenia alebo precíznosti odôvodnenia a až z výsledku tohto posúdenia vyplývajúce následné (sekundárne) vyvodenie záveru o prípustnosti dovolania nedáva Občiansky súdny poriadok – v znení, ktoré je platné a účinné v čase rozhodovania o dovolaní odporcu – podklad v žiadnom z jeho ustanovení.

2.8. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania vymedzuje Občiansky súdny poriadok jednak objektívnymi znakmi rozsudku (§ 238 O.s.p.) alebo uznesenia (§ 239 O.s.p.) odvolacieho súdu, jednak objektívnym zadefinovaním najzávažnejších procesných väd konania súdov nižších stupňov (§ 237 O.s.p.). Účelom takéhoto objektívneho vymedzenia je bezpochyby zvýšiť predvídateľnosť súdneho rozhodovania a vylúčiť alebo aspoň minimalizovať subjektívny prvok pri posudzovaní prípustnosti dovolania.

Záver súdu, že napadnuté rozhodnutie súdu nižšieho stupňa je (ne)preskúmateľné, závisí vždy nielen od toho, či a ako je toto rozhodnutie odôvodnené súdom, ktorý ho vydal, ale aj od toho, aké všeobecné predstavy o riadnom odôvodnení rozhodnutia má súd vyššieho stupňa a ako sa tieto jeho predstavy stotožňujú s individuálnym odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V praxi sa pri tom môže zo strany súdu vyššieho stupňa vyskytnúť rozpätie od prehnanej prísnosti (rigoróznosti) cez náležitý prístup až k neopodstatnenej zhovievavosti (benevolencii).

Podľa právneho názoru senátu dovolacieho súdu, ktorý preskúmava prípustnosť odporcom podaného dovolania, nemohlo byť zámerom zákonodarcu, aby riešenie tak zásadnej otázky, ktorá je z hľadiska rešpektovania princípu právnej istoty osobitne významná (otázky, či dovolanie podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné je alebo nie je), bolo determinované tým, s akým stupňom prísnosti dovolací súd pristupuje k posúdeniu, či odôvodnenie napadnutého rozhodnutia dostatočne jasne, zrozumiteľne, vyčerpávajúco a presvedčivo vysvetľuje skutkovú a právnu podstatu veci.

3. Z dôvodov uvedených pod 2. dospel dovolací súd k záveru, že v konaní na súdoch nižšieho stupňa nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom a že prípustnosť jeho dovolania nemožno vyvodit' ani z § 237 písm. f/ O.s.p.

4. Odporca v dovolaní namieta tiež existenciu tzv. inej vady konania. Pokiaľ túto vadu spája s argumentáciou, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne preskúmateľné, dovolací súd aj v tejto súvislosti poukazuje na to, že v zmysle R 111/1998 je nepreskúmateľnosť považovaná vadu, ktorá je relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), avšak tento dôvod môže byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní. Tzv. iná procesná vada konania prípustnosť dovolania nezakladá.

5. Pre prípad, že dovolateľ zastáva názor, že súdy nemali pre svoje rozhodnutia dostatok úplných a správnych skutkových podkladov, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p.; ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, to ale samo o sebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (porovnaj napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

6. K námietke, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia,

ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže odporca tento dovolací dôvod uplatnil v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

7. Dovolateľ v prejednávanej veci napadol dovolaním rozsudok odvolacieho súdu ako celok. Pokiaľ v dovolaní vyjadril nespokojnosť s výrokom tohto rozsudku o trovách konania, smeruje jeho dovolanie v tejto časti proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia a tento charakter nestráca, i keď rozhodnutie o trovách s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.).

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak smeruje proti uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Odporcom podané dovolanie v časti smerujúcej proti výroku o trovách konania by však vzhľadom na právnu úpravu (viď § 239 ods. 1 až 3 O.s.p.) bolo prípustné iba v prípade, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. So zreteľom na to, že v preskúmvanej veci k procesným vadám vymenovaným v tomto ustanovení nedošlo, je dovolanie odporcu neprípustné aj v časti napadajúcej výrok o trovách konania.

8. Z týchto dôvodov dovolací súd procesne neprípustné dovolanie odporcu odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

9. Pokiaľ odporca vyjadril v dovolaní presvedčenie o vhodnosti podania bližšieho výkladu ustanovení tlačového zákona o práve na odpoveď, ktorých aplikácia a interpretácia je podľa názoru odporcu v praxi súdov spojená s problémami, najvyšší súd konštatuje, že tejto požiadavke odporcu by mohol vyjsť v ústrety iba ak by jeho dovolanie bolo procesne prípustné; len ak je dovolanie procesne prípustné, môže totiž dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právnych záverov vyjadrených v dovolaní napadnutom rozhodnutí a v rámci toho prípadne podať bližší výklad ustanovení zákona, ktoré aplikovali a interpretovali súdy nižších stupňov.

Len ako poznámku k vyššie uvedenému dovolací súd uvádza, že k niektorým otázkam súvisiacim s právom na odpoveď podľa § 8 ods. 5 a § 10 ods. 2 a 4 tlačového zákona sa vyjadril v rozsudku z 18. novembra 2013 sp. zn. 3 Cdo 61/2011.

10. V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Navrhovateľ podal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a tieto aj vyčíslil. Dovolací súd priznal navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokátky za 1 úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu odporcu z 28. januára 2013 [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 10 ods. 8 vyhlášky vo výške 91,28 €, čo s náhradou za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (7,81 €), predstavuje spolu 99,09 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. decembra 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková